

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра державно-правових дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Правознавство
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051-Економіка

освітня програма «Економіка та економічна політика», «Бізнес-економіка»

вид дисципліни обов'язкова

факультет економічний

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

“28” серпня 2019 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Ростовська К.В. доцент кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету, к.ю.н.

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін

Протокол від “27” серпня 2019 року, протокол № 1

Завідувач кафедри _____ О. М. Головка
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

Протокол від “27” серпня 2019 року, протокол № 1

Голова методичної комісії
економічного факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Правознавство» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки **бакалавра** з «Економіка та економічна політика», «Бізнес-економіка» спеціальності 051-Економіка.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Правознавство» є формування у майбутніх фахівців розуміння основних проблем з основ правознавства; розуміння базових юридичних категорій; розгляд особливостей основних галузей права України, формування розуміння правового статусу громадян України, ознайомлення з нормативно-правовими актами, що є джерелами основних галузей права України..

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

1) загальні компетентності :

– знання та розуміння предметної галузі, професії; основних концепцій, базових категорій, юридичних понять (ЗК-1);

– здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, з повагою ставитися до права й закону (ЗК-6);

2) професійні компетентності :

– уміння діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури (ПК-2);

– здатність тлумачити нормативно-правові акти, надавати кваліфіковані юридичні висновки і консультації (ПК-13);

– здатність ефективно здійснювати правове виховання (ПК-14);

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>обов'язкова</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Знати:

- розуміє та дотримується основних принципів верховенства права;
- знає поняття та систему органів публічної влади, порядок їх організації та функціонування, основи нормативного забезпечення їх діяльності;
- знає систему права, структуру та види норм права, види джерел права, поняття та стадії правотворчості, стадії застосування права, поняття та види юридичних фактів, поняття та способи реалізації норм права, механізм правового регулювання.

Вміти:

- застосовувати норми різних галузей права на практиці;
- обґрунтовувати вибір правових норм до відповідних правовідносин;
- забезпечувати права людини;
- тлумачити основні правові поняття;
- аналізувати соціально-значимі проблеми та пропонувати шляхи їхнього правового вирішення.

Володіти навичками:

- реалізовувати свої права та обов'язки;
- захищати свої права та законні інтереси;
- роботи із законодавством України і здійснення пошуку потрібних правових норм;
- усно та письмово, логічно правильно обґрунтовувати правові явища і процеси.
- роботи з текстами основних нормативних актів, зокрема Конституції України, Цивільного кодексу України, Кодексу законів про працю України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Основи загальної теорії держави та права.

Поняття, ознаки та теорії виникнення держави. Правова держава як гарант здійснення, охорони та захисту прав людини. Сутність сучасної держави соціально-демократичної орієнтації. Форма держави. Елементи форми держави. Механізм і апарат держави. Держава в політичній системі суспільства. Право як загальносоціальне явище. Об'єктивне юридичне право в системі соціальних регуляторів. Основні права людини. Межі здійснення прав людини.

Тема 2. Основи загальної теорії права

Поняття та види суб'єктів права. Правові відносини. Правосвідомість та правова культура особи. Правопорушення і юридична відповідальність. Поняття і функції правової свідомості. Структура і види правосвідомості. Поняття та основні характеристики правової культури. Структура і функції правової культури. Правовий нігілізм та ідеалізм.

Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України

Поняття, предмет та система галузі конституційного права. Місце та роль конституційного права в системі права України. Джерела галузі конституційного права. Державні символи України. Конституційні принципи поділу державної влади. Конституційно – правова відповідальність. Поняття і види основних прав і свобод людини та громадянина в Україні. Гарантії прав і свобод людини і громадянина, механізм їх забезпечення. Громадянські права й свободи людини. Політичні права та свободи громадян України. Економічні, соціальні та культурні права і свободи людини і громадянина України. Конституційні обов'язки людини та громадянина в Україні. Конституційний статус та функції Верховної Ради України. Конституційний статус Президента України. Конституційний статус Кабінету Міністрів України. Роль судової

системи в державному управлінні. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування.

Тема 4. Основи цивільного права України

Поняття, предмет та джерела цивільного права. Загальна характеристика цивільного законодавства. Цивільний кодекс України. Фізична особа як учасник цивільних відносин. Цивільна дієздатність та правоздатність фізичних осіб. Юридична особа як учасник майнових цивільних відносин: поняття, правові ознаки, види. Об'єкти цивільних прав. Поняття та загальна характеристика правочинів. Особисті немайнові права фізичної особи. Поняття, зміст та форми права власності. Підстави набуття та припинення права власності. Загальна характеристика окремих видів зобов'язань. Цивільно-правові договори : поняття, види та форми. Договір купівлі продажу. Договір дарування. Договір довічного утримання. Захист цивільних прав. Загальні положення про спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Спадковий договір.

Тема 5. Основи сімейного права України

Поняття сімейного права, його принципи та джерела. Співвідношення понять сім'ї та шлюбу. Порядок укладення шлюбу. Права та обов'язки подружжя. Загальна характеристика шлюбного договору. Припинення шлюбу. Права та обов'язки батьків і дітей за законодавством України. Правові форми влаштування дітей, що позбавлені батьківського піклування. Поняття та загальна характеристика процедури усиновлення. Особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за кордоном. Опіка та піклування над дітьми. Патронат над дітьми. Поняття прийомної сім'ї та загальна характеристика будинків сімейного типу. Права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів.

Тема 6. Основи трудового права України

Поняття трудового права, його предмет та метод. Принципи трудового права. Джерела трудового права. Суб'єкти трудового права. Трудова правосуб'єктність. Трудові правовідносини. Поняття колективного договору. Порядок укладання колективного договору. Контракт, як особлива форма трудового договору. Підстави розірвання трудового договору. Оплата праці працівників за трудовим законодавством. Робочий час, час відпочинку та відпустка. Соціальне забезпечення працівників. Поняття та підстави дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень.

Тема 7. Основи адміністративного права України

Поняття, предмет та джерела адміністративного права. Принципи державного управління в Україні. Суб'єкти адміністративного права. Державна служба в Україні. Поняття адміністративного правопорушення та його ознаки. Адміністративна відповідальність. Види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності. Відповідальність за окремі види правопорушень.

Тема 8. Кримінальне право України

Загальна характеристика кримінального права. Поняття злочину, склад злочину. Види злочинів. Стадії скоєння злочину. Співучасть у злочині. Поняття, ознаки і підстави кримінальної відповідальності. Обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність. Види кримінальних покарань. Склади окремих категорій злочинів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Основи загальної теорії держави та права	11	2	2			7						
Тема 2. Основи загальної теорії права	11	2	2			7						
Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України	12	2	2			8						
Тема 4. Основи цивільного права України	12	2	2			8						
Тема 5. Основи сімейного права України	11	2	2			7						
Тема 6. Основи трудового права України	11	2	2			7						
Тема 7. Основи адміністративного права України	11	2	2			7						
Тема 8. Кримінальне право України	11	2	2			7						
Усього годин	90	16	16			58						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основи загальної теорії держави та права	2
2	Тема 2. Основи загальної теорії права	2
3	Тема 3. Конституційне право – провідна галузь права України	2
5	Тема 4. Основи цивільного права України	2
6	Тема 5. Основи сімейного права України	2
7	Тема 6. Основи трудового права України	2
7	Тема 7. Основи адміністративного права України	2
8	Тема 8. Кримінальне право України	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Теорії виникнення держави. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	3
2.	Механізм держави. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	4
3.	Поняття, ознаки та функції права. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	1
4.	Правовідносини: поняття, ознаки, структура. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
5.	Правова культура та правова свідомість. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
6.	Юридична відповідальність: поняття, ознаки. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
7.	Конституційне право: поняття, система, джерела права. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
8.	Конституційно-правовий статус громадянина. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
9.	Конституційно-правовий статус Президента України. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
10.	Конституційно-правовий статус Верховної Ради України. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
11.	Загальна характеристика адміністративних правопорушень. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	4
12.	Адміністративна відповідальність. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	3
13.	Цивільне право як галузь права, джерела цивільного права України. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	4
14.	Зобов'язальне право. Правова характеристика договорів купівлі-продажу, довічного утримання. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	4
15.	Сімейне право як галузь права. Система сімейного права. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	7
16.	Трудове право як галузь вітчизняного права. <i>Завдання:</i>	3

	ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	
18.	Робочий час, час відпочинку, відпустки. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	2
19.	Загальноправова характеристика злочинів. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	4
20.	Кримінальна відповідальність. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом, нормативною базою та спеціальною літературою, підготувати доповіді.	3
	Разом	58

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

7. Методи контролю

Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу.

Контрольні заходи визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках для семінарських занять передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни на різних етапах її вивчення і здійснюється у вигляді вхідного, поточного, рубіжного та семестрового контролю.

В освітньому процесі використовуються такі види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, приймання індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль.

Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Вхідний контроль проводиться на першому занятті за завданнями, що відповідають програмам попереднього навчання. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах та засіданнях методичних комісій спільно з науково-педагогічними працівниками, які проводять заняття із забезпечувальною дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на практичних, семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються програмою навчальної

дисципліни. Результати оцінювання роботи студентів мають бути доведені до відома студентів своєчасно. Формою поточного контролю є ректорські контрольні роботи. Результати оцінювання ректорських контрольних робіт можуть зараховуватися як результати виконання контрольної роботи, передбаченої навчальним планом.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студента. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену з конкретної навчальної дисципліни. Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр з цієї дисципліни.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни (практики) та балів, набраних при складанні семестрового екзамену (заліку).

Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Залік	Сума
Розділ 1												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8					
7	8	7	8	7	8	7	8	-	-	60	40	100

T1-T8 ... – теми розділів.

Критерії оцінювання семінарських занять

Освоєння кожної з тем програми навчальної дисципліни оцінюється в середньому в чотири бали (один бал з кожної теми вноситься в оцінку за контрольну роботу). Сума балів, які може одержати студент до екзамену (60) складається із оцінок за роботу на семінарських заняттях, підготовлені та презентовані доповіді, результатів контрольної роботи, додаткову наукову роботу за темами (підготовка тез доповідей, виступи на конференціях, круглих столах тощо).

Відповіді на семінарських заняттях оцінюються за шкалою від 0 до 5 балів, де:

5 балів – вичерпна та повна (відмінна) відповідь,

4 бали – відповідь правильна та містить усю необхідну інформацію, логічно побудована, але є неточності та/або упущення (добре),

3 бали – відповідь задовільна, містить правильну інформацію, але не має пояснень, ілюстрацій, студент не може аргументувати (прокоментувати) свою думку та навести приклади

2 бали - студент виявляє поверхневі, загальні знання без аналізу змісту питання, хоча загальний напрямок роздумів правильний;

1 – як правило, виставляється за участь у обговоренні того чи іншого питання, доповнення чи уточнення основної відповіді;

0 – відповідь неправильна або відсутня.

Студент може відповідати на декілька запитань, готувати доповідь, приймати участь у дискусії, доповнювати питання, набираючи за одне семінарське заняття до 7-8балів, але у підсумку не більше 60 за семестр.

Підсумковим семестровим контролем є екзамен, на який виносяться перелік питань, що вивчалися протягом семестру та повинні бути засвоєні студентами на лекціях, семінарських заняттях та під час самостійної роботи.

Екзамен проводиться у письмовій формі.

Кількість балів	Критерії оцінювання
40	Студент цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
30	Студент достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
20	Студент розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10	Студент розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабко орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0	Студент не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	За чотирирівневою шкалою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Молдован В. В., Чулінда Л. І. Правознавство. 2-ге вид. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 184 с.

2. Правознавство: Підручник. [Крестовська Н. М., Александрова Ю. В., Балобанов О. О., Балобанова Д. О., Пятіна В. А., Степанов С. В., Тесля Л. В., Гордєєва О. В., Кіхая Ю. В., Клінова І. Ю., Райлян О. Г., Старченко А. Ю.]. Одеса: Атлант, 2015. 554 с.

3. Загальна теорія держави і права / за ред. М.В.Цвіка, В.Д.Ткаченка, О.В.Петришина. – Х. : Право, 2011. – 428 с.

4. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права : підручник / М.С. Кельман, О.Г. Мурашин. – К. : Кондор, 2006. – 477 с.

5. Крестовська Н.М. Теорія держави і права: елементарний курс / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва. – Х. : Одіссей, 2008. – 442 с.

6. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права : навч. посібник / С.Л.Лисенков. – К. : Юристконсульт : КНТ, 2006. – 355 с.
7. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посібник / П.М.Рабінович. - 12-е вид. – К. : Атіка, 2012. – 158 с.
8. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник / О.Ф. Скакун. – Х. : Еспада, 2006. – 776 с.
9. Сухонос В.В. Теорія держави і права : навч. посібник / В. В. Сухонос. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. – 536 с.
10. Теорія держави і права: Академічний курс: Підручник/ За ред. О.В.Зайчука, Н.М.Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2006.- 688 с.
11. Юридична енциклопедія. В 6 т. – К.: Вид-во «Укрениклопедія» ім.М.П. Бажана, 1998-2004.

Допоміжна література

- 1.Фрицький О.Ф. Конституційне право України: Підручник. К: Юрінком Інтер, 2002. 536 с.
2. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. Т.2. / За загальною редакцією Ю. С. Шемшученка. К.: Юридична думка, 2008. 800с.
3. Адміністративне право України: Підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. К.: Юрінком Інтер, 2007. 544 с.
4. Галуцько В. В. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / В. В. Галуцько, В. І. Курило , С. О. Короєд, О. Ю. Дрозд, І. В. Гиренко, О. М. Єщук, І. М. Риженко, А. А. Іванищук, Р. Д. Саунін, І. М. Ямкова; за ред. проф. В. В. Галуцька. Херсон : Гринь Д. С., 2015. 272 с.
5. Коломoeць Т. О. Адміністративне право України : підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / За заг. ред. Т. О. Коломoeць. К. : Істина, 2012. 528 с.
6. Скакун О.Ф. Теорія права і держави: Підручник. 2-ге видання / О.Ф. Скакун. К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. 520 с.
7. Цивільне право України: Підручник: У 2х кн. / О.В.Дзера (керівник авт.кол.), Д.В.Боброва, А.С.Довгерт та ін.; За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової. — К.: Юрінком Інтер, 2002.

Законодавство

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України// Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44, ст. 356.
3. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, 19-20, 21-22. ст. 144.
4. Кодекс законів про працю// Відомості Верховної Ради. України 1971. № 50. Ст. 375.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР 1984, додаток до № 51, ст.1122.
6. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25-26, ст.131.
7. Про громадянство : Закон України // Відомості Верховної Ради України, 2001, N 13, ст.65
8. Про державну службу : Закон України // Відомості Верховної Ради, 2016, № 4, ст.43.
9. Про Кабінет Міністрів України : Закон України // Відомості Верховної Ради, 2014, № 13, ст.222.

10. Про регламент Верховної Ради України : Закон України // Відомості Верховної Ради України, 2010, № 14-15, № 16-17, ст.133.

11. Про місцеве самоврядування в Україні України : Закон України // Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст.170.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичнезабезпечення

1. Нормативна база України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : – <http://www.nau.kiev.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://president.gov.ua>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс] – Режим доступу : – <http://www.kmu.gov.ua>
5. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу : – <http://www.nbuv.gov.ua/>

Питання до підсумкового контролю

1. Поняття та ознаки держави.
2. Поняття форми держави.
3. Поняття та види форм правління.
4. Державна влада: поняття і ознаки.
5. Державний суверенітет. Суверенні права.
6. Народний суверенітет і національний суверенітет.
7. Поняття та класифікація функцій держави.
8. Поняття і структура форми держави.
9. Форма правління держави, її різновиди.
10. Форма державного устрою, її різновиди.
11. Державний режим: поняття та різновиди.
12. Механізм держави і його структура. Державний апарат та його ознаки.
13. Орган державної влади. Класифікація органів державної влади.
14. Республіка: поняття та види.
15. Монархія: поняття та види.
16. Поняття та види форм державного устрою.
17. Унітарна держава: поняття та ознаки.
18. Федерація: поняття та ознаки.
19. Конфедерація: поняття та ознаки.
20. Поняття та види форм державно-правового режиму.
21. Поняття та види функцій держави.
22. Класифікація функцій держави.
23. Поняття та структура апарату держави.
24. Поняття та ознаки органів держави.
25. Класифікація органів держави.
26. Основні принципи діяльності державних органів.
27. Поняття, ознаки та сутність права.
28. Принципи права: поняття та види.
29. Поняття та види функцій права.
30. Поняття та основні риси системи права.
31. Структура системи права.
32. Поняття та види суб'єктів права.

33. Правові відносини.
34. Правопорушення і юридична відповідальність.
35. Місце конституції в системі законодавства та її властивості.
36. Загальна характеристика конституційних прав і обов'язків громадян України.
37. Вибори: поняття і принципи.
38. Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні.
39. Президент України як глава держави.
40. Кабінет Міністрів України.
41. Загальна характеристика органів виконавчої влади.
42. Правоохоронні органи: поняття та види.
43. Загальна характеристика цивільного кодексу та цивільного законодавства України.
44. Предмет цивільно-правового регулювання.
45. Загальна характеристика цивільних правовідносин.
46. Суб'єкти цивільних правовідносин.
47. Фізичні особи як учасники цивільних правовідносин.
48. Юридичні особи як учасники цивільних правовідносин.
49. Поняття права приватної власності за законодавством України.
50. Поняття цивільного договору.
51. Види договорів у цивільному праві.
52. Спадкування за цивільним законодавством.
53. Особливості спадкування за законом.
54. Спадкування за заповітом.
55. Принципи та джерела сімейного права.
56. Порядок укладання шлюбу.
57. Права та обов'язки подружжя.
58. Припинення шлюбу.
59. Права та обов'язки батьків та дітей.
60. Процедура усиновлення.
61. Опіка та піклування.
62. Принципи та джерела трудового права.
63. Суб'єкти трудового права.
64. Трудова правосуб'єктність.
65. Поняття та види договорів.
66. Контракт, як особлива форма договору.
67. Порядок укладання трудового договору.
68. Підстави та порядок розірвання трудового договору.
69. Робочий час та час відпочинку.
70. Соціальне забезпечення.
71. Оплата праці.
72. Дисциплінарна відповідальність.
73. Види дисциплінарних стягнень.
74. Принципи та джерела адміністративного права.
75. Суб'єкти адміністративного права.
76. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.
77. Види адміністративних стягнень.
78. Поняття та ознаки злочину.
79. Класифікація злочинів.
80. Поняття складу злочину та його структурні елементи.
81. Поняття та види об'єкту злочину.
82. Загальна характеристика об'єктивної сторони злочину.
83. Поняття та види суб'єктів злочину.
84. Загальна характеристика суб'єктивної сторони злочину.

85. Обставини, які виключають злочинність діяння.
86. Стадії вчинення злочину.
87. Загальна характеристика співучасті у вчиненні злочину.
88. Поняття та ознаки кримінальної відповідальності.
89. Мета та підстави кримінальної відповідальності.
90. Види покарань за Кримінальним кодексом України.